

වත්තියලැත්තෝ

විවේකා ඇත් වැටුත් ස්වේඡ්චර්ග්

මහියංගනය සිට මහ ඔය පාරේ මයිල දොළහක් ගිය තැන දඹාන ගම ය. මගේ අධ්‍යයනයට පදනම එයයි. මෙම අධ්‍යයනයට 'වත්තියලැත්තෝ' ගම් ගණනාවක් අයත් ය. එනම් උතුරු නැගෙනහිරට දඹාන වතුයාය ගුරුකුඹුර, ඉදිඅත්ත, තිඹිරානේ දක්වා ද, දඹානේ සිට කොටබකිනිය, කෙයිරගොඩ, කන්දෙගන විල සහ හේනෙගල්ල දක්වා උතුරට සහ වයඹට පිහිටි ගම් ය. ඇතැම් විට එක ගමක් පටන් ගන්නා තැනවත්, අනෙක් ගම අවසන් වන තැනවත් කීම අපහසු ය. ගෙවල් තැනින් තැන පිළිවෙලක් නැතිව පැතිරී පවතී. ඒවා සැවානා අතර ද කැලෑ අතර ද දැක්ක භාකී ය. කඩ පොළවල් නොමැත. ගුරු පාරවල තැනින් තැන තේ කඩ වෙයි. මෙබඳු තැන්වල ගම් කීපයක් වෙයි. මේ ලේඛණයේ සඳහන් වන බොහෝ තැන් දැන් නොපවතී. එම ගම්වල මිනිසුන් 1983 මහවැලි කඩිනම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ පුනරුත්ථාපන ගම්වලට යැවිණ. (පතිරණ 1983.01.15)

දැනට අපට දඹානේ සිට උතුරට යාහැකි දුර මයිල තුනක් එහා පිහිටි ගුරුකුඹුරටයි. ගුරුකුඹුර පාර කෙළවරේ ඇතුල්වීම තහනම්' යන්න ලියා තිබෙන මාදුරුඔය වනෝද්‍යාන මායිමේ සිටුවා තිබෙන ගමන් වලකන පුවරුවයි. 1983 ට පෙර මෙම බාධකයෙන් ඔබ්බෙහි ඉදිඅත්ත, තිඹිරාණ, කඩුපහරැල්ල ආදී ගම් පිහිටා තිබිණ. මේ ගම්වාසීන් මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය තුළ පිහිටි, උතුරෙහි පොළොන්නරු නගරය අවට, ජලසම්පාදනයෙන් වගාවන ඉඩම්වල පදිංචි කැරිණ. ව්‍යාපෘතියේ 'බී ක්‍රමය' යන නමින් හැඳින්වෙන කොටස ඔවුන් සඳහා වෙන් විය.

දඹානට බටහිරින් පිහිටි ඊළඟ බාධකය කොටබකිනියයි. මෙම ගමේ පැල් කට්ටි වෙයි. එක පැල් කට්ටියක පවුල් පහේ සිට හත දක්වා වෙයි. දැනට ජාතික වනෝද්‍යානය ලෙස සැලකෙන බටහිර පැත්තේ 1983 ට පෙර ගම් දෙකක් විය. එනම් කයිරගොඩ සහ කන්දෙගන්

විලයි. මෙහි වැසියන් මහවැලි ව්‍යාපෘතියේ 'සී ක්‍රමය' යන නමින් හැඳින්වෙන විශාලම ජනාවාසය වන කොටසේ පදිංචි කැරිණ. (මහවැලි ව්‍යාපෘතිය 1992:1)

බස

ද්‍රව්‍ය සහ ආර්ය මිනිසුන්ගේ ආගමනයට පෙර ඉන්දියා උප මහාද්වීපයේ සහ ලංකාවේ බෙහෙවින් වාසය කළෝ වත්තියේ-ලැත්තෝ යැයි සැලකේ. (පියර්සන් 1985:267) මානව විද්‍යාඥ තන්දදේව විජේසේකර පවසන පරිදි වත්තියේ ලැත්තන්ගේ බස ඉන්දු-ආර්ය බාසා සමූහයට පෙර පැවැති බසකින් බිහි වූවකි. (විජේසේකර 1964-104). හේ එය මුත්ඛ බසකැයි කියයි. එය ඉන්දියාවේ ග්‍රෝත්‍රික භාෂාවලින් එකකි. පසු කලෙක ඉන්දු-ආර්ය සහ ද්‍රවිඩ මිනිසුන් ගේ ලංකා ආක්‍රමණයෙන් ඉක්බිතිව වත්තියේ-ලැත්තන්ගේ බස එළු (පැරැණි සිංහල) සහ දෙමළ භාෂාවල වචන ඇබ්බැහි කරගත් බව හේ පවසයි.

(විජේසේකර 1964:103) වන්නියෙ-ලැන්තන්ගේ බස දකුණු ඉන්දියාවේ ද්‍රවිඩ භාෂාවන් වන දෙමළ, තෙළිගු, මලයාලම් සහ කැනරිස් භාෂාවලින් බිඳුණු බවට සාධක නොමැත. ඔවුන් ඉන්දු-ආර්යයන් ගෙන් පැවතෙන බවට ද සාධක නොමැත.

භාෂා ශාස්ත්‍රඥ එම්. ඩබ්. සුගතපාල ද සිල්වාගේ අදහස් වන්නියෙ-ලැන්තන්ගේ බස පැහැදිලි කර ගැනීමටත්, වර්ග කිරීමටත් උදව් විය හැකි ය. 'වන්නියෙ-ලැන්තෝ' යන වදන දිහා බලා සිංහල මිනිසුන් ලංකාවේ නිවර්තන වනාන්තර නිබෙන පෙදෙස්වලට වන්නි පෙදෙස් යැයි කියන නිසා, වන්නියෙ-ලැන්තෝ යන්නෙහි තේරුම 'කැලේ වසන්නා' යන්න යැයි සුගතපාල ද සිල්වා තර්ක කරයි. (සුගතපාල ද සිල්වා 1972:21) 'වන්නියෙ-ලැන්තෝ' බසෙහි 'වන්නි' යන නාම ප්‍රකෘතියක්, 'වන්නි' යන සිංහල බසෙහි නාම ප්‍රකෘතියත් එකම ය.

සංස්කෘතියේ කැලාව, උයන යන අරුත් දෙන 'වන' යන වදන හා සම්බන්ධයක් ඇතැයි නොසිතිය හැකියැයි සුගතපාල පවසයි. (සුගතපාල ද සිල්වා 1972:21) වන්නි යන වදන ඉන්දු-යුරෝපීය බසක් වන සංස්කෘත භාෂාවට හෝ ද්‍රවිඩ භාෂාවන්ට සම්බන්ධ නැති නම් එයට මෙකී ප්‍රධාන භාෂා පවුල් දෙකට නැකමක් නොමැත. වන්නියෙ-ලැන්තෝ බස අසල්වැසි දකුණු ඉන්දියානු ගෝත්‍රිකයන්ගේ වෙන්වූ වැනි බස් හා සබඳකම් තිබිය හැකි ය. වෙන්වූ වරු හැඩහුරුවෙන් නියම වැදි හෝ පුළුම ඔස්-ට්‍රලොයිඩ්වරුයි. (ඇල්වින් 1966:79-80 උප ග්‍රන්ථය බලන්න) කල්යාණේ දී ඔවුහු ද්‍රවිඩ සහ තෙළිගු අසල්වැසියන්ගේ බලපෑමට ලක් වී ඔවුන්ගේ බසට ඇබ්බැහි වූහ. (ඇල්වින් 1966:110-111)

කෙසේ වෙතත් මේ පිළිබඳ මත එකිනෙකට වෙනස් ය. භාෂා ශාස්ත්‍රඥ මෙරිට් රුන්ලන් ඔස්ට්‍රො

දඩයම වැදි ජනතාවගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපායයි.

වන්නි යන්නෙහි සිංහල තේරුම කැලාව යනුයි. ප්‍රාණවාවි ඒක වචන සහ බහු වචන නාම පදවලට 'ඇන්තෝ' යන ප්‍රත්‍යය එක් කැරේ. (සුගතපාල ද සිල්වා 1972:27) වන්නි යන වදනේ පදසිද්ධිය ස්ථිරව කිය නොහැකි ය. එම නිසා එය වන්නියෙ-ලැන්තන්ගේ බසින් ණයට ගත්තක් වියහැකි යයි හේ පවසයි. තම පොතේ මේ කරුණ හේ පැහැදිලි නොකරයි. එය වන්නියෙ-ලැන්තෝ බස සිංහලට සහ ඉංග්‍රීසියට පිටපත් කිරීමක් නිසා කෙසේ වෙතත් මේ වදන පැරැණි ඉන්දියාවේ සම්භාව්‍ය භාෂාව වූ

ආසියාතික පවුල බෙදා දක්වයි. එනම් උතුරු නැගෙනහිර ඉන්දියාවේ කුඩා මුන්ඩ පවුල සහ වඩා විශාල, වඩා විවිධ දකුණු නැගෙනහිර ආසියාවේ සහ බෙන්ගාල බොක්කේ නිකෝබර් දූපත්වල දැක්ක හැකි මොන්බෙමර් පවුලයි. (රුන්ලන් 1987-125) රුන්ලන්ගේ වර්ග කිරීම අනුව වන්නියෙ-ලැන්තන් ගේ බස මුන්ඩ පවුල් දෙකේ ම බසට අයත් නොවේ. රුන්ලන් වර්ග කිරීම බස ඉන්දු අයිරාන බසක් ලෙස සලකයි. එය ඉන්දු-අයිරාන පවුලේ විශාලම උප පවුලයි. එක්සත් ජනපදයේ සමර් භාෂා ශාස්ත්‍ර ආයතනයේ

භාෂා ශාස්ත්‍රඥ බාර්බරා ශ්‍රීමත් ද එම මතය ම දරයි. (ශ්‍රීමත් 1988:595) ඉන්දු-ආර්යයන්ගේ භාෂාව සහ සිංහල ද ඉන්දු-අධිරාජ්‍ය පවුලට අයත් ය. (රාජ්‍ය 1987:38) සිංහල අද ලංකාවේ ප්‍රධාන භාෂාවයි.

එක වදනක් පමණක් සාධකය ලෙස ගෙන භාෂාමය පවුලෙකින් බසක් වෙන්කිරීම සුදුසු නැත. එහෙත් වන්නියේ-ලාන්තෝ ආර්ය සහ දෙමළ බලපෑමට පෙර ඉන්දු-ආධිරාජ්‍ය හෝ ද්‍රවිඩ භාෂා කතා නොකළහයි මම නිගමනය කරමි. මෙම විදේශික මිනිසුන් දිවයිනට සංක්‍රමණය වන විට වන්නියේ-ලාන්තෝ ආවාහ විවාහයෙන්, සංක්‍රමණයෙන් හෝ නව පදිංචියෙන් ඔවුන් හා මිශ්‍ර වූහ. ඔවුන්ගෙන් කොටසක් මිශ්‍ර නොවී දේශීය අනන්‍යතාව රැක ගත් හ. ආර්ය, ද්‍රවිඩ මිශ්‍ර දෙවර්ගයට නොවූ පිරිස තමන්ගේ බස රැක ගත්හ. එහෙත් අසල්වැසියන් ගෙන් වදන් ණයට ගත්හ. එහෙයින් පැරණි සිංහලෙහි (එළයෙහි) කොටස් වන්නියේ-ලාන්තෝ ගේ බසෙහි දැක්ක හැකිය. මේ සිංහලයන්ගේ බලපෑමට නතු වූ පෙදෙස් ය.

1983 ලංකාවේ හටගත් සිවිල් යුද්ධය නිසා උතුරු සහ නැගෙනහිර වෙරළට යාම වැළැක්වූ නිසා සහ මගේ දෙමළ බස දැනුම අල්ප නිසාත්, වන්නියේ-ලාන්තෝගේ දෙමළට හුරු බස් වහර සටහන් කිරීම මට අසීරු විය. කෙසේ වෙතත් මට පෙනී ගිය කරුණක් නම්, දඹානේ සිට මෝටර වාහනයෙන් පැයකින් යාහැකි යි. ඉන් උතුරු නැගෙනහිර පිහිටි යක්කුරයෙහි වන්නියේ-ලාන්තෝගේ බස්වහර, දඹානේ වන්නියේ-ලාන්තෝට වටහා ගැනීම අපහසු වීමයි. සෙලියමාන්, ස්පිටල්

සහ සුගතපාල ද සිල්වා තමන් පර්යේෂණ පැවැත් වූ කොටස්වල වන්නියේ-ලාන්තෝ ගේ බස්වහර පිළිබඳ පිටපත් කිරීම් සහ දඹානේ ඇත්තන්ගේ බස් වහර සංසන්දනය කරන විට සුළු වෙනස්කම් දැක්ක හැකි ය.

ජීවිකාව

වන්නියේ-ලාන්තෝගේ ජීවිකාව ජීවනෝපාය හතරකින් සිදුවේ. එනම් දඩයම සහ මී පැණි සහ පළතුරු නෙලීම, හේන් ගොවිතැන්, සත්ව පාලනය සහ නුසුහුණු කම්කරුවන් ලෙස නාවකාලික රැකියාවන්හි යෙදීම. (කාණු හැරීම, පස් ගෙනයාම සහ පාරවල් තැනීමට ගල් කැඩීම)

දඩයම සහ මී කැඩීම (පැණි එකතු කිරීම)

සෑමයා දිනපතා දඩයමේ සහ මී කැඩීමේ යෙදේ. හේ කෑමට සුදුසු පලා සහ අල පානි සපයා ගනී. මෙහිසා යම් දවසක දඩයම අසාර්ථක වුවහොත් හාන්දැවේ හේ හිස් අතින් ගෙදර නොයේ.

වන්නියේ-ලාන්තෝ දඩයමට යොදන ආයුධ කොටන තුවක්කු, පතුරොම් තුවක්කු, පිහි සහ පොරෝ ය. රිටි ගහේ පොත්තේ කෙදිවලින් සෑදූ ලනු සහ කෝටු, පොලු ආදිය, අටවන උගුල අනුව යොදා ගනී. (ඇන්ටිආර්ස් ඉතාක්සියා) (සෙලියමාන් 1911:93)

ඉහත දී වන්නියේ-ලාන්තෝ දුනු හී පාවිච්චි කළ හ. අද මේ ආයුධ භාවිතා කරන්නේ දඩයමට ළමයින් සුහුණු කිරීමට පමණකි. දුනු සාදන්නේ සූරා මව්ටම් කළ කොබ්බේට්ටිවලින් (සෙලියමාන් 1911:324) දුනු-දිය සාදාගන්නේ අළු ගහේ පොත්තේ හටගන්නා කෙදිවලිනි. (සෙලියමාන් 1999:324) හීයේ උල කෙළින් සහ සැහැල්ලු විය යුතු ය. වෙලන් ලිය මීට ඉතා සුදුසු ය. (සෙලියමාන් 1911:325) හීයට සවි කරන පිහාටු බකමුණාගෙන් හෝ උකුස්සාගෙන් ලබා ගනී. (ස්පිටල් 1957-157) හීයේ තුඩ හුවමාරු ක්‍රමයට කම්හල්කරුවකුගෙන් ලබා ගනී. (ස්පිටල් 1957:74) පොරෝතල, පිහි, වෙඩි බෙහෙත් සහ මුනිස්සා හුවමාරු ක්‍රමයටම ලබාගනී.

වයස අවුරුදු දහය දොළහේදී පිරිමි ළමයින් පරිසරය පිළිබඳ සුහුණුව, සතුන් සොයා යාම සහ දඩයමට සුහුණු වෙති. ළමයකු අතට දුන්නක් දෙන්නේ ඔහුට ඇල්ලිය හැකි නම් වයස තුනේදී ය. මේ දුන්න ද බෙහෙවින් සාදන්නේ ගල්පටි සාදන ක්‍රමයටම ය. ලනුවේ හරිමැද පට්ටයක් ඔතනු ලැබේ. මේ පට්ටය මැද කුඩා ගලක් තබා එය මාපට ඇඟිල්ලෙන් සහ අනෙක් ඇඟිලිවලින් අල්ලා ගන්නට සලස්වයි. ළමයා දුනුදිය ආදි අතහැරිය විට එම ගල වාතය කපාගෙන ඉදිරියට විසිවී ඉලක්කයට වදී. ළමයින් සෙල්ලම් කරමින් එකිනෙකාගෙන් ඉගෙන ගනී. ඔහු වයස අට නමය වූ විට මී පැණි එකතු කරයි. වයස එකොළහ, දොළහ, දහතුන වනවිට ළමයා තම පියා සමඟ එක්දින දඩයම් වල යෙදේ. ඔහු අල්ලන සතුන්ගේ ගණන වැඩිවන්නට ද ඉඩ තිබේ. තමන්ගේ හපන්කම ගැන කතා කරන්නට ද පටන් ගනී. කල්ගත වනවිට ඔහු ගේ පුරසාරම් විකිත් වික නතර වේ. හේ තම නායන් හා ගමේ වෙනත් ළමයින් සමඟ දඩයමේ යන්නට පුරුදු වේ. මෙසේ හේ ගෙදර නඩත්තුවට ද සහභාගී වෙයි. වතුර වළ ළඟ සිදුවන කතාබහට මේ ළමයා පිළිබඳ තොරතුරු ද අයත් වේ. කිසියම් ගැහැණියක් මේ ළමයා ගැන විශේෂ උනන්දුවක් දක්වා ඔහු ගැන තොරතුරු සිතේ තබාගනී. කිසියම් දිනක තමා ගේ දුවට සෑමියකු සොයන විට මේ ළමයා කෙරෙහි ද සිත යොමු වීම සිරිත ය.

දඩයම් කරන සතුන් නම් වල් උෂරන්, වදුරන්, තලගොයින්, ඉත්තාවන්, හාවුන් නොයෙක් වර්ගයේ මුවන් සහ ගෝනුන් ආදියයි. කුරුළු මස් කෑම වන්නියේ

-ලැන්තෝ ප්‍රිය නොකරති. ඇතැම් පවුල් කුකුළන් හතර පස් දෙනෙකු ඇති කරති. උන් ඔවුන්ගේ ගෙවල් ඇතුළේ සහ පිටත ඇවිදීම සිරිත ය. උන් කුකුල්, කොටුවල ඇති නොකරති. උන් ඇති කරන්නේ බිත්තර සඳහා ය. උන් රැට ගෙයි දොර ලඟ තිදැති.

බොහෝ දඩයක්කාර ශිෂ්ඨාචාරවල මෙන් මෙහි ද පිරිමි පමණක් දඩයමේ යෙදෙති. ගැහැණු ළමයින්ට දුන්න පාවිච්චියට පුහුණුවක් නොදෙති. සතුන් සොයා යාම ද පුරුදු නොකරති. ශබ්ද ගැන පුහුණුවක් ද නොදෙති. දඩයම හා සම්බන්ධ කිසිම කායික හෝ මානසික ව්‍යායාමයක ගැහැණු ළමයින් නොයොදවති. වයස සම්පූර්ණ වූ ගැහැණු මූලික වශයෙන් දරුවන් හදා වඩා ගැනීමේ යෙදෙති. දරුවෙක් වයස අවුරුදු හතර පහ වනතුරු මව් කිරි බී වැඩේ. කිරි දෙන කාලය මෙසේ දික්වීම උපන් පාලනයට රැකුලකි. මෙහිසා මවකට කිරි බොන දරුවකුගෙන් දවසක් තිස්සේ ඇත්වී සිටීම අමාරුයි. දඩයම හයානක කටයුත්තක් ලෙස සැලකේ. සතුන්ගේ හැසිරීම අවිශ්වාසදායක නිසා සහ හානිකර නිසාත්ය. අවුරුදු දහයට අඩු පිරිමි ළමයින්ට දඩයමට ඉඩ නොලැබේ.

වන්නියේ-ලැන්තන්ගේ ගැහැණුන් හා මා අතර පවතින උස, කෙස්ස, ඇස්සහ සමේ පාට වැනි ශාරීරික වෙනස නිසා ඔවුන්ගේ දඩයම් කණ්ඩායම සමග යන්නට 1978 ජූලි මාසයේ දී මට ඉඩ ලැබිණි. යොදාගත් දඩයමේ යාම් පහලොහකින් පමණ පළමු වැන්න මෙය විය. එක් ගමනක් දින තුන හතරකට සීමා විය. මා සහභාගී වූ සෑම දඩයමේ යාමක දී දඩයක්කාර කණ්ඩායමේ එක් කෙනෙකුගේ සහෝදරියක් ඊට එක් වූවා ය. ගැහැණුන්ට දුනු, හී, තුවක්කු, උගුල් ආදිය පාවිච්චි කිරීමට පුහුණුවක් නොදෙන නිසා ඔවුන් දඩයම් කණ්ඩායමට අයත් සේ නොසැලකේ. කෙසේ වෙතත් සතකු මැරූ විට ඒ පිළිබඳව වැදි ගෙදර කළ යුතු සුළු සුළු වැඩ තිබේ. පිරිමින් ලොකු සතකු එළා ගතහොත් ගමට ගෙනයන්නට පෙර කාබලිවලට කපා දුම්පා එහි බර සැහැල්ලු කරති. මෙහි දී දර එකතු කිරීමට, දුම් පෑමට මැස්සක් සෑදීමට සිහින් පෙතිවලට මස් කැපීමට සිදු වේ. ගෝතකු වැනි ලොකු සතකු මස් කිරීමට සහ දුම්පෑමට පැය දොළහටත් දහ අටටත් අතර කාලයක් ගත වේ.

වන්නියේ-ලැන්තන් දඩයම් කරන ලොකුම සතා ගෝතා ය. ඔහු අලිමස් නොකරති. වන්නියේ-ලැන්තෝ පාරම්පරිකව දඩයමට ගත්තේ ඊතල ය. ඉන් අලින් මැරීම නොකළ හැකි වූයෙන් එය ඔවුන්ගේ පාරම්පරික අභරක් නොවීය. අද වන්නියේ-ලැන්තන් පාවිච්චි කරන පතුරොම් තුවක්කු සහ කොටන තුවක්කු වලට උන්ගේ නද හම පසා කළ නොහැකි ය. එහෙයින්

ඔහු අද පවා අලියා තම ආහාරයක් ලෙස නොසළකති. දඩයමක සාර්ථකත්වය කල්තියා කියා නොහැකි හෙයින්, මස කලින් කලට දෛනික ආහාරයට එක්වන අංගයක් ලෙස සැලකේ. වන්නියේ-ලැන්තෝ මස ප්‍රිය කළත්, පත්ව තිබෙන තත්ත්වය අනුව බෙහෙවින් ම එළවළු පමණක් කන්නෝ බවට පත්වී සිටිති.

ඔවුන් ප්‍රිය කරන කැළෙන් ලබාගන්නා තවත් ද්‍රව්‍යයක් නම් මී පැණි ය. එය පහසුවෙන් සොයා ගත හැකි නිසා, එය ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන වෙළෙඳ භාණ්ඩයකි. පැණියෙහි රස රඳා පවතින්නේ ඒ ඒ සතුටේ දී මල් දරන ගස් වර්ග අනුව ය. මීයක් බදින මීමැසි වර්ග අනුව ද පැණියෙහි රස වෙනස් වේ. ඔවුන් ප්‍රිය කරන මීමැස්සෝ එපිස් ඉන්ඩිකා සහ එපිස් ඩොරොස්ටා ය. (සෙලියමාන් 1911:326) මී කැඩීමට සහ මී ඉටි එකතු කිරීමට වන්නියේ-ලැන්තන් පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට දැනගත් රහස් ස්ථාන කැළවෙහි වෙයි.

ධාන්‍ය නෙලා ගැනීම මූලික වශයෙන් ගැහැණුන් සතු කාර්යකි. එයට දඩයමට තරම් සැලසුම් කිරීමක් අනවශ්‍යය. තවද, එය ගෙදරට නුදුරුව කැරෙන්නකි. ඉරිඟු, කුරක්කන් සහ මෙතේරි සිවුවා අත්හැර දැමූ පරණ හේන්වල වැස්සකට පසු හතු පිපෙන්නට පටන් ගනී. ගැහැණුන් එය නෙලති. වෙදාගේ පවුල එලෙසම බෙහෙත් පැළෑටි එකතු කරයි. මට ද මේ සඳහා ආරාධනා ලැබිණ. කට්ටඩියාගේ බිරිය, තලාවර්ගේ සුද්දී මෙසේ නෙලන්නියකි. දැන් ඇගේ සියලු දරුවන් තරුණ විය ඉක්මවූවන් නිසා අයට දිනපතා නෙලීමේ යා හැකි ය. වෙදාගේ බිරිය බොහෝ විට අයට එක්වෙයි. මේ ගැහැණුන් දෙදෙනා එක වයසේ තරම් ය. ඔවුන් වෙන වෙන ගම් දෙකකින් පැමිණියත්, දෙදෙනාම දඹානේ නුනත්, දෙදෙනා හොඳට හඳුනති. ඔවුන්ගේ සැමියෝ ඔවුන් තරුණ මනාලියන් ලෙස දඹානට කැන්දාගෙන ආහ. මා දඹානේ සිටින විට කට්ටඩියා ගේ නිවසේ, මිදුලේ නතරවන නිසා බොහෝ විට සුද්දී සහ ඇගේ දුව සිලවතී සමග අල, ඇට, පළ, පළතුරු ගෙඩි සහ බෙහෙත් පැල මම ද එකතු කළෙමි. දෙවසරකට වරක් සිදු කරන වහල සෙවිලි කිරීමට පිදුරු එකතු කිරීමට ද උපකාර වීම්.

ලොකු කණ්ඩායම් එක් වී නෙලීමේ යෙදෙති. ඒ අඩවිය සරසාර අවස්ථාවන්හි සහ ගස් පලබර වූ විට ය. සියඹලා නෙලීම සහ ඇහිදීම ද මෙලෙස සිදු වේ. (ස්පිටල් 1950:252) දරුවන් වැදීම සහ ඇති දැඩි කිරීමට තිබෙන නිසා ගැහැණු සවස් වනවිට ගෙදර එහි. බාලම දරුවන් බලා ගැනීමට කිසිවකු ගෙදර නතර වේ. මේ සඳහා වැඩිමහල් සහෝදරයකු සහෝදරියක හෝ සම්බන්ධ පවුලක එබඳු කෙනෙකු ඒ කාර්යට රඳවා තබති.

දඩයම් බල්ලා වන්නියේ-ලාන්තන්ගේ ගෙදරට සදා සම්බන්ධ ය. උං කුඩා අවදියෙහි පොඩි ලුමයින්ට සෙල්ලම් කරන සහයා ය. ලොකු වූ විට වැද්දාගේ සංයමයෙන් යුතු සහායකයා ය. හොඳින් පුහුණු වූ බල්ලා බිරිය යුතු වේලාවත් නිහඩ වියයුතු වේලාවත් මැනවින් දැනී. අලියකු රැට ගෙදරට ලංවුවහොත් උං නුබුරා අනතුරු භාගවීමක් පමණක් කරයි. උං ගෙතුළට දුවගොස් නාසයෙන් ඇන ස්වාමියා අවදි කොට අනෙක් අය නැගිටින තෙක් එහේ මෙහේ පනිමින් තටයි. බිරුවහොත් අලියා ගමට රිංගනු ඇත. බල්ලකු ඉන්නේ අස්වැන්න තිබෙන අඩවියක බව අලියා දැනී. එතැන කෑම සහ ලුණු තිබෙන බව උං දැනගනී. ඇතිකර ගත් බල්ලා වන්නියේ-ලාන්තන් ගේ ගෙදර සාමාජිකයෙක් ලෙස ජීවත් වේ. උං පවුලේ සාමාජිකයකු ලෙස එකට කෑම කයි. උං භෑමවිටම වැදී සමාජයට ගැලපෙන සේ භාඩ ගැසේ.

හේන් ගොවිතැන

ආහාර තත්ත්වය සුරක්ෂිතව තබා ගැනීමට වන්නියේ-ලාන්තෝ තමන්ගේ ගෙදර අසල බිම් කැබැල්ලක හේන් ගොවිතැන කරති. ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන ආහාරය වන ඉරිඟු සහ කුරක්කන් වගා කරති. ලංකාවේ සිංහල සහ දෙමළ සුළු ගොවියෝ හේන් ගොවිතැනෙහි යෙදෙති. පිළිස්සුණු කොටත්, අතු, පිළිස්සුණු කඳුත්, පස් සහ තණ ආදියෙන් හේන් වටකර මහ වැටක් බඳිති. හේන් ගොවිතැන වන්නියේ-ලාන්තන්ට පමණක් ආවේණික වූ ක්‍රමයක් නොවේ. මේ වැට අලිතට පහසුවෙන් බිඳිය නොහැකි විය යුතු ය. ගෝත පිම්මකට වඩා උස විය යුතු ය. අගෝස්තු අවසාන වන්නට මත්තෙන් හේන් සැකසීම සහ වැට බැඳීම අවසන් විය යුතු ය. හාඩුතට රිංගා යාමට වැටෙහි ඉඩ නොතිබිය යුතු ය. මෝසම් වැස්සට පෙර සැප්තැම්බර් මැද දී ඉරිඟු වපුරති. ඔක්තෝබර් කුරක්කන් වපුරති. මෙය වැදී ලුමයින්ට දෙ-දිය දුන්න පාවිච්චි කිරීමට කාලයයි. ඔහු හේන්-ආට, අහුලන්නට එය කුරුල්ලන් ගෙන් එය පරිස්සම් කරති. පළමු වැස්සට පසු ආට හිරිලයි එවිට ඒ පැළ කෑමට මුවෝ එති. වැසි නොවැරැදුණහොත් පැළ ඉක්මනට උස යයි. මේ පැළ කෑමට එන්නේ ගෝතා ය. අල ජාති සොයා එන වල් උංරෝ ද හේන්ට ආදෙති. පෙබරවාරිය කුරක්කන් තෙලන කාලයයි. මෙයට වැදී බිරිය සහ දරුවෝ යෙදෙති. මෙලෙස රැකබලා ගැනීමට ඉරිඟු පමණක් ඉතිරි වූ විට රැකීමේ බර ලිහිල් වේ. අස්වැන්න නෙලීම පමා වූණහොත් එය අලින්ගෙන් හානියට ලක් වේ. වැටවල් කඩාගෙන අලි ආතුල් වෙති. එක් අලියකු දිනකට වගාව කිලෝ ග්‍රෑම් 250-300 දක්වා කයි. රැයකට උංට හේන්ේ සැහෙන කොටසක් කා

දැමිය හැකි ය. මාර්තු හෝ අප්‍රේල් වනවිට හේන් පලබර වන හෙයින්, වන්නියේ-ලාන්තෝ අස්වනු නෙලීම අරඹති. නැතහොත් වදුරන්ගෙන් එය බේරා ගැනීම අපහසු ය. මීට පවුලේ සියලු සාමාජිකයෝ සහාය වෙති. පිරිමි, ගැහැණු සහ දරුවෝ හේන් නැති අය සිය නායන්ගේ වැඩවලට සහාය වෙති.

හේන් රැ දවල් දෙකේ රැකිය යුතු ය. වන්නියේ-ලාන්තෝ හේන් මැද කණු හිටුවා මුර පැල් බඳිති. වගා බිම් මායිමේ ද මෙය කරති. මෙය සාමියා සහ පුතුන්ට බාර කාරියකි. පුතකු මුර කිරීමට තරම් වයස අඩු නම්, ඔහුගේ වැඩිමහල් සහෝදරයා ඔහුට එක් වේ. මේ ලෙස බාල දරුවෝ වැඩිමල් අයගෙන් උගනිති. ලුමයෙක් වයස 15-17 වන තෙක් හේන් තනියම රැකීමේ වගකීම බාර නොගනී. සතකු හේන්ට ලංවන විට රකින්නා ශබ්ද නගමින් ලී කැලී සහ ගල්වලින් පනිටුවලට ගසයි. අලින් පැමිණිය හොත් රකින්නෝ කෑ ගසමින් උස තණගස්වලින් සැදූ හුලු අතු දල්වා ගෙන උත් පසුපස යමින් එළවා දමති. එක් හේන්ක් පිට පිට අවුරුදු දෙක තුනකට වඩා වගා කළ නොහැකි ය. ඉන්පසු එම හේන් නොකඩා අවුරුදු දහයක් දොළහක් පුරන් වන්නට ඉඩ හරී. (ස්පිටල් 1950:251)

ඇතැම් වන්නියේ-ලාන්තෝ පවුල් තම නිවෙස අසල ගෙවත්තේ මඤ්ඤොක්කා, මිරිස්, කරපිංවා, මෑ වර්ග, වට්ටක්කා සහ කෙසෙල් වවති. ඔහු ඇතැම් විට බුලත් ද වවති. බුලත් වන්නියේ-ලාන්තන්ට විශේෂ වටිනාකම් ඇතැත්, එය වවන්නේ සුළු වශයෙනි. එය සොරකම් කිරීමට පහසු ලාබෙට ලබා ගත හැකි වර්ගයක් නිසා එය ළඟ තිබෙන තේ කඩයෙන් ලබා ගත හැකි ය.

දඹානේ වන්නියේ-ලාන්තන්ගේ ගෙවල් කීපයක් අයත් වන ගම් එකිනෙක වෙන් වන්නේ කැළෑ තීරයකිනි. මෙබඳු එළි කළ බිමේ තැනු ගෙයක පවුලක් පදිංචි වී සිටින්නේ දැවුරුද්දක් පමණ ය. එක හේන්ක් අත්හැර තවත් හේන්කට යනවිට අලුත් හේන්වල අලුත් ගෙවල් තනා ගනිති. අත්හැර ගිය ගෙවල් නොබෝ කලකින් දරගොඩක් බවට පත්වේ. වසරින් වසරට ගම එහා මෙහා වුවත්, නියමිත පෙදෙස තුළම එය පිහිටුවීම සිරිත ය. ගහක පල දරන කාලය වනතෙක් ඔවුන්ගේ වාසස්ථාන එක තැනක නොපවතී.

පුවක් නැගෙනහිර පළාතේ කැලේට නොවැවේ. (සෙලියමාන් 1911:329) ඊට ආසන්න වන්නියේ-ලාන්තන් වාසය කරන උංව පළාතේ ද කැලේට නොවැවේ. ඔහු බුලත්, පුවක්, දුම්කොළ, හුණු, පොල්, කුච්ඛු සහ කෑමට ගන්නා කොස් වැනිගෙඩි ජාති

සිංහලයන්ගේ තේ කඩවලින් මිලට ගනිති. කඩේ බුලත් හිඟ වීමට පමණක් ඔහු එය කාලෙන් සොයා ගනිති. මෙය බෙහෙවින් සිදු වන්නේ දඩයමේ යනවිට සහ නෙලීමේ යෙදෙනවිට කඩවලට යාම අපහසු නිසා ය. බුලත්, පුවක් වෙනුවට ඔහු දෙමට පොතු ද හපනි. (සෙලිගමාන් 1911:33) ඔහු සුදුපාට කටු සහිත ගොඩ ගොළුබෙල්ලන් පුළුස්සා වතුරෙන් අඹරා හුණු වෙනුවට පාවිච්චි කරති. (ස්පිටල් 1950:252)

වෙළෙන්දෝ මෙහි වෙළෙඳාමෙහි යෙදුණා හ. ජනයා හැසිරෙන කළ යක්කු නොපෙනී සිට තමන්ගේ දුවා මිල සටහන් කර තැබූහ. අගනා භාණ්ඩ ද විය. වෙළෙන්දෝ ලකුණු කළ මිලට මුදල් තබා භාණ්ඩ ගෙන ගිය හ.' යනුවෙන් සඳහන් කරයි.

එකොලොස්වන සියවසේ දී අරාබි ජාතික ඇල්බර්ති, ගින් නම් වැද්දා සමඟ කළ වෙළෙඳාම විස්තර කරයි. (ස්පිටල් 1957:58) 1681 දී ඉංග්‍රීසි

වැදි ළමයි කුඩාකළ සිටම සිය පාරම්පරික රැකියාවන්හි පුහුණුව ලබති.

වෙළෙඳාම

ඔවුන් වෙළෙඳාම කරන සමහර භාණ්ඩ නම්, මි පැණි, මස්, බෙහෙත් පැලෑටි, කුඩා කැලෑ ගෙඩි වර්ග සහ වැවු ධාන්‍ය වර්ග ය. වන්නියෙ-ලන්නෝ තමන් ගේ වෙළෙඳ භාණ්ඩ ගෙනවුත් ප්‍රධාන පාර අසින් පිහිටි කඩවලට විකුණති. ලැබෙන මුදලින් මැටි බදුන්, රෙදි, හුණු වෙඩි බෙහෙත් සහ බුලත් ගනිති. වන්නියෙ-ලන්නන්ගේ වෙළෙඳාම මුලින් ම ක්‍රි.ව. 337-442 දී සටහන් කළේ ලංකාවට පැමිණි චීන වන්දනාකරු ෆෆා හියන් ය. ෆෆා හියන්, 'මේ රටේ මුල දී මිනිස්සු නොවිසූහ. එකල එය යකුන් සහ සතුන්ගේ වාසස්ථානයකි. නොයෙකු රටවලින් පැමිණි

ජාතික රොබට් නොක්ස් ලංකාවේ කැලෑ සතුන් සහ මිනිසුන් ගැන මෙසේ කියයි. 'ඔහු මුවෝ මරති. ගිනි මලයකින් මස් වෙලති. රටේ මිනිස්සු එම මස් මිලට ගනිති. (කොක්ස් - 1958-98)

හුම් පරිභෝජනය සහ ගවයන් මිලට ගැනීම

ගත වූ දහඅවුරුද්ද තුළ පවුල් කීපයක් සත්ව පාලනය පටන් ගෙන තිබේ. මේ අසල්වැසි සිංහලන් ගේ බලපෑම නිසා ය. 1992 දී දඹානේ පවුල් දහයක් පමණ සත්ව පාලනයේ යෙදිණ. 1992 අවසානයේ දී දඹානේ පවුල් 10 කට පමණ සත්ව ගාල් තිබිණ. ගව වෙළෙඳාම පටන් ගන්නේ තණ කැවීම සඳහා තණ බීමක් වුවමනා කරන සිංහල ගොවියකු සමඟ ය.

දඹානේ සිට මයිල එකහමාරක් දුරින් මහ මය මනියන්ගහ පාරේ ගොවිහු වාසය කරති. මේ ගොවියා මහ මහ අසිනේ පිහිටි කඩ අසිනි කඩකාරයන් ගෙන් තමාගේ කුඩා ගව පව්විය බලාගත හැකි අයකු ගැන විපරම් කරයි. වන්නියෙලා ඇත්තෝ මහ මහ අසිනේ කඩවලට පැමිණී විට කඩකාරයෝ පව්වියක් බලාගැනීමේ කාරියට කැමති කෙනෙකු ගැන විපරම් කරති. මෙයින් ඔහුට දිනපතා පව්විය බලාගැනීමෙන් සුළු අමතර ආදායමක් ලැබේ. එය පහසු කාරියකි. ගවයන් වැදී ගේ අසල තණ කා අවසන් වූ විට වැදී බිරිය සහ දරුවෝ උන් තණ වැවෙන තවත් තැන්වලට කැවීමට ගෙන යති. ඊට හරකුන් ගෙනවුත් ගස්වල බදිති. 1984 දී මේ සේවයට ඔහුට දිනකට රුපියල් පහක් සහ එම කාල සීමාවෙහි උපන් පැටවා ද හිමි විය. ඔවුන් මෙලෙස පව්වි ගණනාවක් බලාගතහොත් ගවයන් වැඩි වැඩියෙන් අසිනි වේ. අවුරුදු තුන හතරක් බලාගත් විට තමනට අසිනි පව්වියක් ඇතිකර ගත හැකිය. ඔහු කිරි දොවාගෙන උණුකර බොති. කිරි මුදවා ගෙන කැමට ගනිති. වගා පාඨවට හීලව්ව ලෙස ගව පව්විය ඇතැම් විට තබා ගනිති. දඩයම අසාර්ථක වුවහොත් එයට ද ආපය ලෙස පව්විය තබා ගනිති. ගවයන් වැඩි වූ විට උන් ගොවියනට කුඹුරු හාම පිණිස විකිණිය හැකිය. වන්නියෙ-ලැත්තෝ තමන් ඇති කරන සතුන් මරාගෙන නොකති. ඒ ගණයට දඩයම් බල්ලන්, බලලුන්, කුකුළන් සහ එළදෙනුන් අයත් වේ. මේ සතුන් සුරතලන් ලෙස සැලකේ. පවුලේ දරුවන් සහ අනෙක් සාමාජිකයන් ලබන සැලකිල්ලට සමාන සැලකිල්ලක් මේ සත්තු ලබති. උන් මරා කෑම මහ දරුණු කමක් මෙන් සලකන වන්නියෙ-ලැත්තෝ එය කුර ක්‍රියාවක් ලෙස සලකති. මේ සත්තු ස්වාභාවික මරණයට පත්වන තුරු වන්නියෙ-ලැත්තෝ සමග ගෙදර පවුලේ සාමාජිකයන් ලෙස ජීවිතය ගත කරති. තමන් සුරතලට හදන සතුන් මල විට ඔහු නොකති.

සමාජ සංවිධානය

වන්නියෙ-ලැත්තෝ තම අම්මාගේ සොහොයුරි යනට පුවි අම්මා, මද්දුම අම්මා සහ මහ අම්මා යනුවෙන් අමතති. පියාගේ සොහොයුරනට හෙවත් අප්පව්වි-ලැත්තනට අප්පව්වි යනුවෙන් අමතති. ඇවැස්ස නානලා මස්සිනාලා ආවාහ විවාහයට සුදුසුම නායෝ වෙති. (තම්බියා 1958:221) මෙබඳු නානලා මස්සිනාලාට වන්නියෙ-ලැත්තෝ විශේෂ නම් යොදති. සමාන්තර ඥාති සහෝදර සහෝදරියනට එබඳු විශේෂත්වයක් නොදක්වති. සමාන්තර සහෝදර සහෝදරියන් ද පවුලේ සහෝදර සහෝදරියන් ලෙස සලකති. ඔවුනට ගැලපෙන නම් යොදති. අනුරාධපුරයේ ගම් පිළිබඳ සම්පූර්ණ

අධ්‍යයනයක් කළ මානව විද්‍යාඥ ජේම්ස් බ්‍රව් වන්නියෙ-ලැත්තෝ ද්‍රවිඩ ඥාති ක්‍රමයට අයත් නම් පාවිච්චි කරන බව පවසයි. (බ්‍රව් 1978:67) ඔවුන් ගේ ක්‍රමයන් ඉරොක්විස් ක්‍රමයන් අතර සමානකම් ඇතත් වැදගත් වෙනස්කම් ද පවතී. ප්‍රථම ඥාති සහෝදර සහෝදරියන් ළඟට සිටින ඥාති සහෝදර සහෝදරියන් නම් කිරීමේ මෙම ක්‍රමයේ පවතින වෙනසයි (බ්‍රව් 1978:67)

වන්නියෙ-ලැත්තන්ගේ ගැහැණු දරුවන් වයස අවුරුදු දාහතර පමණ වනවිට විවාහයට සුදුසු වෙයි. ආය පවුලේ සිටිනතාක් කල් දෙමාපියනට ආය නඩත්තු කිරීමට සිදු වේ. ඇගේ සැමියාගේ වයස ආයට වඩා අවුරුදු දෙකේ සිට දහය දක්වා වැඩිමල් විය හැකිය. විවාහ වනතුරු ආයට ගෙදර වගකියයුතු බර වැඩ නැත. තම මවට මල්ලිලා නංගිලා බලා ගැනීමට උදව්වීම, දර සොයාගෙන ඒම, දිය ආදීම සහ කෑම පිසීම ඇගේ කාරියන් ය. විවාහ වන යුවලක ගේ දෙමාපියෝ බොහෝ විට තමන්ගේ ළදරු අවදියේ සිට දන්නා අදුනන උදව්‍ය වෙති. එම නිසා තමන්ගේ දුව ලබාගන්නට එන තරුණයා ගැන විශ්වාසය ඇතිකර ගනිති. සාමාන්‍යයෙන් මඟුල් තුලා දෙමාපියන් යොදා නොගනිති. ඇතැම් විට ඔවුන්ගේ වක් බලපෑම් තිබිය හැකිය.

විවාහය සාමාන්‍යයෙන් ජීවිත කාලයක් පවතී. එය කඩුනොත් ගැහැණිය තම දුරුත් සහ කුඩා ළමයින් සමඟ දෙමාපියන් ගේ ගෙදරට පෙරලා එති. අලුත් සැමියකු ලැබුණොත් ඔහු හා යනු ඇත. කෙසේ වෙතත් සිරිතක් වශයෙන් අඹුසැමි යුවල තමන්ගේ වගකීම බලවත් හැඟීමෙන් කරට ගෙන, තමන් ගේ සම්බන්ධය රකිමින්, තම දරුවන්ගේ අනාගතය ගැන සැලකිලිමත් වන නිසා දික්කසාදයකට ඉඩක් ඇති නොවේ. සැමියාට ඔහුගේ පිරිමි දරුවන් දඩයමේ දී, හේන පිළියෙල කිරීමේ හා රැකීමේ දී අවශ්‍යය. බිරියට තම සැමියා ගේ සහෝදරියන් සහ දුවරුන් නැතිව ම බැරිය. (ස්පිටල් 1924:156)

1989 වන තෙක් වන්නියෙ-ලැත්තෝ ලියාපදිංචි නොවී, නීත්‍යානුකූල විවාහයකට පත් නොවී, අඹු සැමියන් ලෙස වාසය කළහ. එහෙත් 1989 යේ සිට වන්නියෙ-ලැත්තන් ගේ ජීවිතාන්තය තෙක් පවතින විවාහය නීත්‍යානුකූල කිරීමට, රජය ඔවුන් සමූහ වශයෙන් රැස්කර ඔවුන්ගේ විවාහ ස්ථිර කළේ ය. (වීරසිංහ 1989) රජය නිකුත් කරන විවාහ සහතිකයක ඇඟිලි සලකුණ හෝ අත්සන තබන තුරු වන්නියෙ-ලැත්තෝ තමන් විවාහක බව දැන් සිතීන් නොසිතති.

වත්තියෙ-ලාත්තන්ගේ සමාජයේ පදනම නිතර එකට ජීවත්වන පවුලයි. ඔවුන්ගේ ගමකට පවුල් තුනේ සිට නවය දක්වා ගණනක් අයත් වේ. එය පවුල් පොකුරක් ලෙස පවතී. සාමාන්‍යයෙන් පවුලක් සැමියා, බිරිය සහ දරුවන් තිදෙනෙකු ගෙන් පමණ සමන්විත ය. පවුලේ මූලිකයාගේ ගෙදර සියලු දරුවන් වාසය කළ යුතුයයි නීතියක් නැත. එහෙත් එසේ විසීම නිතර සිදුවන්නකි. තව ද එය බෙහෙවින් ප්‍රායෝගිකය. පුතුන් කීප දෙනෙකු එකට විසීමෙන් පුහුණුව ලත් දඩයම් කණ්ඩායමක් සකස් වේ. ඇතැම් විට කීප දෙනෙකු ගේ එකමුතුකම සතා මස් කිරීමට සහ රැගෙන යාමට ප්‍රයෝජනවත් ය.

ගැහැණිය ඉටු කරන කෑම වර්ග, පළතුරු, දර ආදිය රැස්කිරීමේ කාර්යට සාමාන්‍යයෙන් සාමූහික අවධානයක් අවශ්‍ය නොවේ. මානව විද්‍යාඥයන්ගේ අදහසට මෙය එකඟ ය. දඩයම් කරන්නා සහ කෑම ආදිය රැස් කරන්නා ගේ සේවය පිළිබඳ ඔවුන් දරන මතය අනුව ගැහැණියක විවාහ වූ විට පවුලට ආය අහිමි වේ. තව පවුලකට එය වාසියට සිටී. එයින් එකට වැඩුණු සහෝදරයන් සහ ඥාති සහෝදරයන් වෙන්වී ගොස් සහයෝගයෙන් කණ්ඩායමක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වීම නතර නොවේ. නැතලා දරුවන් බිහිකිරීම, හදාවඩා ගැනීම, දුක සැප දෙක එක ලෙස භුක්ති විඳීම ආදියෙන් සහයෝගය සහ සම්බන්ධය තහවුරු කරමින් වාසය කරති.

විවාහක තරුණ බිරිය පවුල රැකබලා ගනිමින් ඇවැසි කෑම බීම දිනපතා රැස් කරයි. කරදර පැමිණෙන විට ආය සහායීමට සහ ගැටුම් ඇතිවන විට සාමය පැවැත්වීමටත් නැන්දම්මා ඉදිරිපත් වෙයි. ඇ අඩවිය හොඳින් දන්න නිසා කෑමට සුදුසු අල වර්ග තිබෙන තැන් මනාවින් දැනී. එලෙසම කුඩා ගෙඩි ජාතී, පලා ජාතී සහ අට ජාතී තිබෙන තැන් දැනී. බොහෝ කරුණු අතින් නැන්දම්මා ඇගේ මඟ පෙන්වන්නා, මව සහ ගුරුවරිය ද වෙයි. දෙමාපියන් ගේ නිවෙස ආත නොවේ නම් ඔවුන් හා එහි සිටින සහෝදර සහෝදරියන් බැලීමට දිනපතා යාම සිරිතය. බාල අවදියේ සිට වැඩුණු අවදියට පත්වීම පහසුය.

වැදි සමාජයේ ආර්ථිකය පරම්පරාව හා ඉතා කිට්ටු සම්බන්ධයකින් බැඳී පවතී. ලිහිල් ගොවිතැන පවතින සමාජවල සහ උයන් වැවීම කරන සමාජවල සාමාන්‍යයෙන් මාතෘ පරම්පරා ක්‍රම පවතී. මෙබඳු සමාජ වල නිෂ්පාදන කාර්යය බෙහෙවින් ගැහැණිය ඉටු කරයි.(හැමිල්ලන්ඩ් 1991:479-484) එවන් ක්‍රම පුරාණ ලෝකයේ ආහාර නිෂ්පාදන භූමිවල එනම් ඉන්දියාව, ලංකාව, ඉන්දුනීසියාව සහ දකුණු චීනය වැනි රට

වලට අයත් ය. (හැමිල්න්ඩ් 1991:479) එහෙත් වත්තියෙ-ලාත්තෝ මාතෘ පරම්පරා ක්‍රමයකට අයත් නොවෙති. වත්තියෙ-ලාත්තෝ පීතෘ සහ මාතෘ දෙපාර්ශවය සමගම ඒකාකාර සම්බන්ධයක් පවත්වති. මාතෘ සහ පීතෘ පරම්පරාව සහ දෙකටම එක ලෙස සළකමින් අගය කරති. මෙම කරුණ දැන ගැනීමේ එක් විධියක් නම් වත්තියෙ-ලාත්තන්ගේ ආවර්ජනා පිළිවෙත් වලට කන්දීමයි. කිසිවකු තමාට යකෙක් වැහුණු බව විශ්වාස කරන විට ගෙදර සිටින වැඩිමහල්ම පිරිමියා ඔහුට වැහී තිබෙන්නේ කවර මුතුන්මිත්තා දැයි තීරණය කරයි. මව්පිය පරම්පරා දෙකේ ම මළගිය නායන්ගේ නම් මේ වැඩිමහල් පිරිමියා කියවයි. (සෙලියමාන් 1911:30,74) (ස්පිටල් 1950xiv) සහ (විජේසේකර 1964:91) වත්තියෙ-ලාත්තෝ මාතෘ පරම්පරා ක්‍රමයක් ලෙස හඳුන්වති. ඔවුන් මේ නිගමනයට බැස්සේ කෙසේ ද යනු ඔවුන්ගේ පොත් පැහැදිලි නොකරයි. බ්‍රිච් කියන පරිදි (1978) ස්පිටල් සහ විජේසේකර න්‍යායික වශයෙන් සියුම් නොවේ. (1978:6) සෙලියමාන් විස්තර කරන වත්තියෙ-ලාත්තන් තමන්ගේ නෑ පවුල්වලින් පිට පවුල්වලින් විවාහ වීමේ මාතෘ පරම්පරා ක්‍රමය ඔවුන් ළඟින් ආයුරු කළ ඔවුන්ගේ හැසිරීම සහ ආකල්ප හොඳින් දන්න අය විවාරාත්මකව පරීක්ෂා කරන තැනැයි බ්‍රිච් පවසයි. (1978:6)

බොහෝ වත්තියෙ-ලාත්තන්ට කියවන්නට, ලියන්නට නොහැකි ය. සිංහලයන්ගේ ප්‍රභවය පිළිබඳ මහා වංශයේ එන මිත්‍යා කතාව ඔවුන් කියවා නැත. එහෙත් උගත් සිංහලයන් ඔවුන්ට කියා ඇත. ආර්ය සහ ද්‍රවිඩ ආක්‍රමණ ගැන සහ මහා වංශයේ කොටස් ඔවුන්ට කියා දී තිබේ. වත්තියෙ-ලාත්තෝ දැන් එය තමන්ගේ ඉතිහාසයේ කොටසක් ලෙස සළකති. ලංකාව යටත් කළ සිංහල ජාතික විජය පැමිණෙන්නට පෙර මිනිසුන් නොවිසූ බවත් දරුණු භූතයන් විසූ බවත් මිත්‍යා ඉතිහාසයේ සඳහන් ය. ලංකාවේ කුවේතිය නම් යක්ෂ ග්‍රෝත්‍රික කාන්තා වකට, විජයට දාව පුතෙකු සහ දුවක ලැබුණු බව සඳහන් ය. වත්තියෙ-ලාත්තන්ගේ මුල් මුතුන් මිත්තෝ මේ දරු දෙදෙනා ය. මේ දරුවෝ වැඩි වත්තියෙ-ලාත්තන් බිහි කළහ. මහා වංශයට අනුව වත්තියෙ-ලාත්තන් බිහි වූයේ මේ දෙදෙනාගෙනි. වත්තියෙ-ලාත්තන් තම පරම්පරාව දක්වන්නේ මේ දෙදෙනා ගෙනි. එහෙත් කිසියම් සංවිධානය වූ පරම්පරා ක්‍රමයක් ඔවුහු නොසළකති. මහා වංශ කතාන්තරය නොඅදහන වත්තියෙ-ලාත්තෝ තමන්ගේ ආදීමයන් ලොවේ මිනිසුන් ඇති වූ දා සිට ලංකාවේ වාසය කළ බව විශ්වාස කරති. තමන් කිසියම් නියමිත ආදීමයකුගෙන් පැවැන එනසේ නොසළකති.

වාද්දේ කතරගම දෙවියනට තමන් ගේ පුද පූජා කිසි ම විනෝදයකින් සහ සන්කාරයකින් තොර ව පවත්වති.

ආගම

මළුගිය නයන් වෙත ආත්මයක සිටින වග වන්නියේ-ලැත්තන් දැන සිටියත් ඔවුන් තමන් සමග සිටිනායි ඔහු විශ්වාස කරති. කෙනෙකු දැන සිටි සියලු දෙනාත්, ඔහුට හිතවත්ව සිටි, ඇලුම් කල කවුරුන් මීය පරලොව ගොස් අවසන් වනතුරු කෙනෙකු නොමියන බව ඔවුන්ගේ විශ්වාසයයි. කෙනෙකුට ළඟින් ම සිටින භූතයෝ නම් මැනක දී මීය ගිය කිට්ටුම නයෝ ය. ඒ නැ-යක්කු ය. මේ මළුගිය ආදීමයන් ගේ භූතයෝ ජීවත් වන නයන් ගේ නිවෙස් වලට අරක්ගෙන සිටිතියි ඔහු විශ්වාස කරති. මේ භූතයෝ ගස්, කඳු, ගංගා ආදියට අරක් ගෙන තමන් ආරක්ෂා කරතියි ඔවුන්ගේ විශ්වාස යයි. වන්නියේ-ලැත්තනට මහත් කරුණාවෙන් රු දවල් දෙකෙහි ක්‍රියා කරතියි සිතති. සිරිතක් වශයෙන් මේ භූතයෝ කාරුණිකය. එහෙත් මිනිස් ජීවිත ගත කරද්දී මෙන් නොසලකා හැරියොත් කනස්සල්ලට පත්විය හැකි ය. මේ භූතයනට තමන්ගේ අකමැත්ත වචනයෙන් ප්‍රකාශ කළ නො හැකි නිසා, වන්නියේ-ලැත්තන්ගේ හේන් ගොවිතැන් කැමට අලි, වල් උෟරන්, වදුරන් ආදීන් එවති. ඉරිඟු සහ කුරක්කන් කැමට මීයන්, කෘමීන් වැනි සතුන් එවති. සතුන් දඩයමේ යන විට කිසිම සතෙක්

නොපෙනේනම් ඒ භූතයන්ගේ උදව්ව නොමැති නිසා යැයි සිතති. කෝපයට පත් භූතයෝ ඇතැම් විට දඩයක්කාරයන් වෙත කොටි, වලසුන් පන්නවති. භූතයා ගේ තරඟ ඇවිස්සුවේ කවුද, කුමක් නිසා ද යන්න පවුලේ උදව්ව සොයා ගත යුතු ය. එසේ සොයා ගෙන එම යකා 'යකුමට' කැඳවා ගත යුතු ය. 'යකුම' නම් වස්දොස් යැවීමේ පිළිවෙතකි. යකාට පිදේනියක් දී තරඟ සමනය කළ යුතු ය. කල්යාමේ දී මළුගිය ඇත්තන් ගේ මෙම භූතයෝ නම් සදහන් නොවන භූත ලොවකට ඇතුල් වෙති. එම භූත ලෝකය අමතක වූ නයකුන් ගේ දහනයි. මැන දී මීයගිය නයන් ගේ භූතයෝ පරණ භූතයන්ගේ තැන ගනිති.

අතීතයේ සිටි මහ දඩයක්කාරයන්, වීරයන් වීරවරියන් හට ගෞරව වන්නියේ-ලැත්තෝ දක්වති. ප්‍රධානතම දඩයක්කාරයා ගේ භූතයා කන්දෙ යකා ය. ඒ කන්දෙ-වන්නියා ගේ භූතයා ය. හේ පරම්පරා ගණනාවකට ඉහත විසූ අති දක්ෂ දඩයක්කාරයෙකි. යූ. ඩබ්ලිව්. වන්නියා කියන පරිදි කළු බණ්ඩාර දෙවියෝ කුවේනිය ගේ වැඩිමහලු සහෝදරයා ගේ භූතයා ය. කුවේනිය ගේ දුව සහ පුතා ප්‍රථම වන්නියේ -ලැත්තෝ ය යනු වෙන් මහා වංශයේ සදහන් කොට තිබේ.

විවේකා ඇත් වැටුන ස්වෙප්ප්ගේ මහත්මිය විසින් ලියන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ 'වන්නියේ-ලැත්තෝ' පර්යේෂණාත්මක ලිපිය ආශ්‍රයෙනි. ඇය වසර 15 කට වැඩි කාලයක් වැදි ජනතාව සමග වාසය කර ලත් අත්දැකීම් හා තොරතුරු අනුව මෙම ලිපිය සම්පාදනය කර ඇත.

